Анотація на вибірковий ОК
«Педагогічна медіація»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*
Кількість кредитів – *5*
Компонент освітньої програми: *вибірковий*
Мова викладання: *українська*

Викладач: Присакар В. В., кандидат педагогічних наук, доцент, e-mail: rajakozak1916@ukr.net

Опис ОК

1. **Актуальність курсу.** Україна перебуває в складній конфліктній ситуації, спричиненій насамперед зовнішньою агресією, але водночас обтяженій внутрішніми суперечностями. Цю ситуацію посилюють соціально-економічна криза, нагальна потреба в реформуванні ключових сфер життя, ідеологічна нестабільність частини еліти та населення, а також активна інформаційна війна.

Конфлікти на рівні суспільства в цілому (макрорівень) безпосередньо впливають на виникнення та загострення конфліктів на рівні окремих груп, сімей, колективів (мікрорівень). Зростання кількості конфліктних ситуацій на всіх рівнях призводить до того, що дедалі частіше для їх вирішення обираються насильницькі способи взаємодії та впливу. Одним із ключових негативних наслідків такого розвитку подій є стрімке підвищення рівня насильства в суспільстві.

Саме тому вміння конструктивно та ненасильницько розв'язувати конфлікти стає критично важливим для стабілізації суспільства та процесу миробудівництва. Для цього необхідно систематично розвивати та вдосконалювати навички мирного врегулювання конфліктів.

2. **Мета** ОК – формування у здобувачів знань про європейські та світові стандарти медіації; формування навичок надання послуг медіації на професійних засадах, поширення практики мирного вирішення спорів ненасильницькими методами для миробудування, профілактики та розв'язання конфліктів у освітньому середовищі.

3. **Завдання курсу**: надати базові знання з конфліктології, миробудування та медіації; ознайомити слухачів з цінностями та принципами медіації як інструменту вирішення конфліктів, що базується на врахуванні інтересів сторін; відпрацювати навички ведення процедури медіації; ознайомити з найкращими практиками впровадження медіації в закладах освіти України; сформувати розуміння поняття та видів ґендерно зумовленого насильства; сформувати розуміння важливості участі жінок і дітей у розв'язанні конфліктів та миробудуванні.

4. **Проблематика (зміст ОК), яка буде розглянута у процесі вивчення ОК.**

Тема 1. Ґенеза інституту медіації в Україні та за кордоном.

Тема 2. Поняття, сутність та роль медіації в освіті.

Тема 3. Медіація як один зі способів альтернативного вирішення спорів: моделі, види та принципи.

Тема 4. Медіатор як суб'єкт медіаційних правовідносин: вимоги, компетенція. Організаційно-правова форма діяльності медіатора.

Тема 5. Процедура здійснення медіації. Договори та угоди в процесі медіації.

Тема 6. Організація служби медіації в закладі освіти.

Тема 7. Методи та інструменти збору інформації. Виявлення інтересів та мотивації сторін.

Тема 8. Основи конфліктології у процесі медіації.

Тема 9. Психологічні основи міжособистісної взаємодії та ефективної комунікації зі ст оронами на різних етапах медіації.

Тема 10. Тактика та стратегія медіації.

5. У результаті вивчення ОК здобувач вищої освіти повинен знати і вміти:

Знати:

- державну політику щодо миробудування;
- нормативно-правові акти щодо застосування медіації в закладах освіти;
- поняття та види ґендерно зумовленого насильства;
- визначення груп, особливо дітей, вразливих до потрапляння в ситуацію насильства;
- методологію профілактики конфліктів у закладах освіти; методологічні аспекти застосування медіації та відновних практик у закладах освіти
- базові поняття конфліктології;
- етапи вирішення конфліктів;
- принципи, засоби, методи збору, систематизації, узагальнення і використання інформації під час медіаційних зустрічей;
- особливості відновлювальної комунікації;
- принципи медіації;
- етапи проведення медіації;
- організаційно-методичні та психолого-педагогічні аспекти формування розуміння поняття та практики миробудування;
- сутність політичних, правових, патріотичних, моральних, релігійних, естетичних поглядів сучасної молоді тощо.

Вміти:

- визначати види ґендерно зумовленого насильства;
- вирішувати конфлікти мирним шляхом;
- дотримуватися принципів миробудування;
- проводити профілактичну роботу щодо виникнення конфліктів у закладі освіти;
- проводити медіації;
- дотримуватися етичних норм, поважати права сторін конфлікту, створювати можливості для пошуку компромісу;

- бути неупередженими та об’єктивними при проведенні медіації, дотримуватися принципів медіації;
- забезпечувати дотримання основних прав сторін при проведенні медіації;
- володіти ефективними комунікативними навичками, необхідними для ефективного проведення медіації;
- надавати будь-які консультації та пояснення сторонам для пошуку взаємоприйнятного рішення;
- зберігати конфіденційність інформації, отриманої під час медіації;
- відмовитися від здійснення медіації, якщо наявні обставини не дозволяють її проводити об’єктивно по відношенню до сторін або у випадку, коли конфлікт не може бути врегульовано за допомогою медіації;
- проводити попередню формальну оцінку ризиків, управляти будь-якими встановленими ризиками під час процесу медіації тощо.

6. Шкала оцінювання з ОК у балах за всі види навчальної діяльності, яка переводиться в оцінку за шкалою ECTS та у чотирибальну національну шкалу:

Сума балів за шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Диференційований залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано з оцінкою «відмінно»
82-89	B (дуже добре)	Добре	Зараховано з оцінкою «добре»
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	Зараховано з оцінкою «задовільно»
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов’язковим повторним курсом)		

7. Критерії оцінювання складових поточного контролю навчальної діяльності здобувача

Компетентності (знання, уміння та навички), продемонстровані на навчальних заняттях (враховуючи знання з тем, що виносяться на самостійне опрацювання) оцінюються за 100-бальною системою.

Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою) за всі види	**Критерії оцінювання**

навчальної діяльності	
98-100	Здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.
94-97	Здобувач володіє узагальненими знаннями з ОК, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
90-93	Здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні ОК; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
86-89	Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
81-85	Знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
75-80	Здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
70-74	Здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
65-69	Здобувач розуміє сутність ОК, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
60-64	Здобувач володіє початковими знаннями, здатний провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.

50-59	Здобувач намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
35-49	Здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
1-34	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв’язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.

Оцінювання модульних контрольних робіт здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання навчального матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення для здобувачів заочної форми навчання, здійснюється за 100-бальною системою.

8. ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Борґ Дж. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ : Фабула, 2019. 304 с.
2. Кавиліна Г. К. Конфліктологія. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2021. 153 с.
3. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник / Т. П. Яхно, І. О. Куревіна. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 168 с.
4. Конфліктологія та теорія переговорів. Підручник. 2-е видання / Тихомирова Є. Б., Постоловський С.Р. Суми : Університетська книга, 2023. 240 с.
5. Методичний посібник забезпечення практичної роботи слухачів курсу “Медіація та розв’язання конфліктів” / С. О. Лисенко, Т. Б. Аріфходжаєва, О. В. Верба. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2024. 94 с.
6. Створення системи служб порозуміння для впровадження медіації за принципом «рівнийрівному/рівнарівній» та вирішення конфліктів мирним шляхом у закладах освіти. К.: ФОП Нічога С.О.. 2018. 174 с.
7. Філоненко М. М. Психологія спілкування. Підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2024. 224 с.
8. Флемінг К. Говорити легко та невимушено. Київ Ж КСД, 2020. 240 с.

Допоміжна література

9. Гуменюк Л. Й. Соціальна конфліктологія. Підручник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 564 с.
10. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Психологія спілкування педагога: інтегративний підхід [навчальний посібник; 2 видання: розширене та доповнене] Київ – Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 353 с
11. Курова А.В. Психологія спілкування. Навчально-методичний посібник. Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
12. Луцишин Г. І. Конфліктологія та теорія переговорів. Навчальний посібник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. 200 с.

13. Психологія спілкування. Навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : НФаУ, 2018. 140 с.
14. Яремко О., Дзюбак С. Медіація як спосіб врегулювання конфліктів в освітньому середовищі. Актуальні проблеми правознавства. 2025. №. 2, Aug. 2025. С. 150–156.